

Doplňující pozměňovací návrh pro druhé čtení – Sněmovní tisk č. 930

NÁVRH ZPŘESŇUJÍCÍ ZMĚNY VE VLÁDNÍM NÁVRHU ZÁKONA, KTERÝM SE MĚNÍ NĚKTERÉ ZÁKONY V SOUVISLOSTI S PŘIJETÍM REKODIFIKACE SOUKROMÉHO PRÁVA (SNĚMOVNÍ TISK Č. 930) V ČÁSTI ŠEDESÁTÉ PÁTÉ ČL. LXXVI – ZMĚNY ZÁKONÍKU PRÁCE,

Pozměňovací návrh Ústavněprávního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu, schválený dne 29. 5. 2013 týkající se změn v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, v části šedesáté páté čl. LXXVI se navrhuje zpřesnit

Zpřesnění § 1a

„x. § 1a zní:

„§ 1a

Základní zásady pracovněprávních vztahů

(1) Smysl a účel ustanovení tohoto zákona vyjadřují i základní zásady pracovněprávních vztahů, jimiž jsou zejména

- a) zvláštní zákonná ochrana postavení zaměstnance,
- b) uspokojivé a bezpečné podmínky pro výkon práce,
- c) spravedlivé odměňování zaměstnance,
- d) řádný výkon práce zaměstnancem v souladu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele,
- e) rovné zacházení se zaměstnanci a zákaz jejich diskriminace.

(2) Zásady zvláštní zákonné ochrany postavení zaměstnance, uspokojivých a bezpečných pracovních podmínek pro výkon práce, spravedlivého odměňování zaměstnance, rovného zacházení se zaměstnanci a zákazu jejich diskriminace vyjadřují hodnoty, které chrání veřejný pořádek.“

Odůvodnění:

Navrhované ustanovení § 1a zákoníku práce obsahuje důležitá výkladová pravidla reflektující specifický charakter pracovněprávních vztahů oproti obecné soukromoprávní úpravě. V pracovněprávních vztazích jde především o výkon závislé práce zaměstnancem pro zaměstnavatele v závazkovém vztahu. S ohledem na význam základních zásad pracovněprávních vztahů pro správný výklad a aplikaci jednotlivých ustanovení zákoníku práce a pro řešení důsledků vad právních jednání v pracovněprávních vztazích byla formulace ustanovení nového § 1a předmětem tripartitních jednání expertů zaměstnavatelů, odborů, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva spravedlnosti, jichž se účastnil i hlavní autor nového občanského zákoníku Prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš.

Podstatou základních pracovněprávních vztahů je výkon závislé práce. Odvedená závislá práce je hodnocena mzdou, platem nebo odměnou z dohody o provedení práce nebo odměnou z dohody u pracovní činnosti. Esenciální podstatu základních pracovněprávních vztahů vyjadřuje čl. 28 Listiny základních práv a svobod. Z tohoto ustanovení vyplývá, že „Zaměstnanci mají právo na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky. Podrobnosti stanoví zákon.“. Tímto zákonem je zákoník práce. Z legální definice

Doplňující pozměňovací návrh pro druhé čtení – Sněmovní tisk č. 930

závislé práce, kterou podává ustanovení § 2 zákoníku práce, vyplývá, že „*Závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.*“. Spravedlivé odměňování v pracovněprávních vztazích zajišťuje ochranu zaměstnanců a představuje směrnicí pro chování zaměstnavatelů. V základních pracovněprávních vztazích nejde jen o to, že mzda, plat nebo odměna z dohody o provedení práce anebo odměna z dohody o pracovní činnosti odrážejí zásadu *pacta sunt servanda*, protože odměňování se nezakládá jen smlouvou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, ale v případě odměňování platem jde o kogentní právní úpravu, od které se zaměstnanec a zaměstnavatel nesmějí odchýlit. Stejně je tomu i v případech tzv. minimálního sociálního standardu týkajícího se odměňování, pokud jde o minimální mzdu a zaručenou mzdu.

Zásada spravedlivého odměňování zaměstnance za vykonanou práci tedy představuje hodnotu chránící veřejný pořádek, jehož společenskou míru v právním řádu České republiky vyjadřuje zákoník práce jako zvláštní zákon soukromého práva, proto se navrhuje doplnit do odstavce 2 upraveného § 1a.

Praha, 31. 5. 2013

Doplňující důvody ke zpřesnění § 1a zákoníku práce

Na jednání dne 30. dubna 2013 informoval předseda ČMKOS Jaroslav Zavadil o společné podpoře tohoto návrhu národními zaměstnavatelskými a odborovými konfederacemi a Ministerstvem práce a sociálních věcí ministra spravedlnosti JUDr. Pavla Blažka, Ph.D., který tento návrh přijal a přislíbil jej zpracovat do komplexního pozměňovacího návrhu připravovaného Ministerstvem spravedlnosti, který bude načten při projednávání Sněmovního tisku č. 930 v Ústavněprávním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Tento závazek Ministerstva spravedlnosti byl následně znovu potvrzen na společném jednání představitelů odborů, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva spravedlnosti dne 22. května 2013 náměstkem ministra spravedlnosti, Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D.

Při projednávání Sněmovního tisku č. 930 v Ústavněprávním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 29. května 2013 Ministerstvem spravedlnosti však byl náměstkem ministra spravedlnosti, Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D. uvedený návrh prezentován pouze jako požadavek odborů a Ústavněprávní výbor jej poté nepřijal.

Rozdíl mezi zněním § 1a zákoníku práce v komplexním pozměňovacím návrhu připraveném Ministerstvem spravedlnosti, který byl načten při projednávání Sněmovního tisku č. 930 a přijat v Ústavněprávním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, a návrhem zpracovaným na základě tripartitní dohody Prof. Dr. JUDr. Karlem Eliášem spočívá ve věcně neodůvodněném a právně nesprávném vyřazení zásady spravedlivého odměňování zaměstnance z okruhu zásad uvedených v § 1a odst. 2, které vyjadřují hodnoty, které chrání veřejný pořádek.

V Praze dne 11.června 2013

JUDr. Jan Chvojka v.r.